

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/244/2019
Identifikačné číslo spisu:	1509224107
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1509224107.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Z. F., bývajúcej v M. D., Y. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Henrichom Dušekom, Advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Staré Grunty 162, proti žalovanému P. H., bývajúcemu v L., C. XX, zastúpenému Mgr. Petrom Vlochom, advokátom so sídlom v Senici, Hollého 745/34, o zaplatenie 66 387,84 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 24C/58/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. novembra 2018 sp. zn. 7Co/198/2018, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. marca 2018 č. k. 24C/58/2010-396 uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni 66 387,84 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 66 387,84 € od 11. júna 2009 do 30. novembra 2009 a úrokom z omeškania vo výške 0,05% za každý deň zo sumy 66 387,84 € od 1. decembra 2009 do zaplatenia, do pätnástich dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Zároveň priznal žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

1.1. Rozhodnutie v o veci samej právne odôvodnil § 657, § 658 ods. 1, § 517 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) a vecne tým, že písomnou zmluvou o pôžičke zo dňa 11. júna 2009 a výpoveďou svedka F. mal preukázané, že procesné strany ako fyzické osoby uzavreli zmluvu o pôžičke, na základe ktorej žalobkyňa ako veriteľ poskytla finančné prostriedky žalovanému ako dlžníkovi vo výške 66.387,84 €, pričom k reálnemu naplneniu zmluvného vzťahu, a to faktickému odovzdaniu peňazí došlo v rovnaký deň v dopoludňajších hodinách v Apollo BC, ktorú skutočnosť potvrdil svedok Poliak aj obidve procesné strany.

1.2. Konštatoval, že peniaze žalovaný preukázateľne vložil dňa 11. júna 2009 o 14:04 hod. na bankový účet spoločnosti euroinside s.r.o. s poznámkou - zmluva o postúpení. Samotná zmluva o postúpení pohľadávky medzi spoločnosťou HERIX, ktorej konateľ bol žalovaný a občianskym združením

EUROBEAUTY, patriacemu žalobkyni, však bola uzavretá v rovnaký deň a ž okolo 15:00 hod., čo zhodne potvrdili obe procesné strany. V kontexte uvedeného je teda poznámka na bankovom vklade irelevantná, keďže v čase vloženia peňazí žalovaným na účet spoločnosti euroinside žiadna zmluva o postúpení uzavretá nebola, peniaze boli vložené na účet z časového hľadiska predtým, preto nezobral do úvahy túto poznámku a dospel k záveru, že peniaze boli žalovanému žalobkyňou poskytnuté na základe zmluvy o pôžičke.

1.3. Súd neprijal argumentáciu žalovaného, že peniaze mali byť zálohou na kúpnu cenu bytu, ktorý mala žalobkyňa záujem zakúpiť a následne previesť na svoje občianske združenie, keďže (i) v zmluve o budúcej zmluve zo dňa 26. júna 2009 o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy o predaji nehnuteľnosti absentuje akákoľvek zmienka o tom, že na kúpu bytu bola zložená záloha v nejakej výške, (ii) neexistuje písomná dohoda medzi procesnými stranami o sprostredkovaní či už kúpy bytu žalovaným pre žalobkyňu alebo o sprostredkovaní finančnej transakcie vloženia finančných prostriedkov žalovaným na bankový účet spoločnosti euroinside, s.r.o. a (iii) nemal v konaní preukázané, že v prípade peňazí poskytnutých žalobkyňou žalovanému išlo o zastierací právny úkon smerujúci ku kúpe nehnuteľnosti. Naopak súd prijal právnu argumentáciu advokáta žalobkyne, že peniaze pravdepodobne použil žalovaný na svoje podnikateľské aktivity a uhradil nimi svoju pohľadávku ako konateľ spoločnosti HERIX, ktorú mal voči spoločnosti euroinside, s.r.o., keďže boli obchodnými partnermi. Vzhľadom na priateľské vzťahy medzi žalovaným a svedkom J., súd neprijal výpoveď svedka J. o tom, že peniaze mali byť zálohou na kúpnu cenu bytu. Žalovaný sa opakovane v konaní dovoľával ústnych dohôd medzi procesnými stranami, tieto však nekorešpondujú s písomnými právnymi úkonmi, uzavretými medzi procesnými stranami navzájom alebo medzi procesnými stranami a tretími osobami. V neposlednom rade zobral do úvahy aj skutočnosť, že nedošlo k uzavretiu samotnej kúpnej zmluvy na byt pre žalobkyňu, zmluva o budúcej zmluve zanikla uplynutím času. Keby teda súd aj pripustil argumentáciu advokáta žalovaného o simulovaných právnych úkonoch, keďže preukázateľne nedošlo k právnemu úkonu kúpy bytu, peniaze nemohli byť použité na tento účel a žalobkyňa sa dostala do situácie, keď nevlastní ani byt ani peniaze poskytnuté žalovanému.

1.4. Dlžník si svoju povinnosť, vyplývajúcu zo zmluvy o pôžičke, vrátiť poskytnuté finančné prostriedky v lehote splatnosti nesplnil, žalobkyňa sa oprávnene domáhala, aby táto povinnosť bola žalovanému uložená súdom. Žalovaný sa podpisom zmluvy písomne zaviazal splniť svoj dlh vo výške 66.387,84 € najneskôr do 30. novembra 2009, pričom zmluvné strany si dojednali úrok z pôžičky vo výške 6% ročne, súd priznal žalobkyni uvedený úrok ako dôvodný, a to za obdobie od obdržania finančných prostriedkov žalovaným (11. júna 2009) do dňa splatnosti pôžičky (30. novembra 2009). Žalovaný sa s peňažným plnením dostal do omeškania, žalobkyňa si oprávnene uplatnila úrok z omeškania v zmysle uzavretého zmluvného vzťahu vo výške 0,05% za každý deň omeškania zo žalovanej istiny odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti pôžičky ako prvého dňa omeškania a ž do zaplatenia. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 14. novembra 2018 sp. zn. 7Co/198/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistil v postupe súdu prvej inštancie žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods.2 CSP), pričom v napadnutom rozhodnutí dostatočne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní o uplatnenom nároku podstatný význam a v rozhodnutí s a vyporiadali s podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie (§ 387 ods.2,3 CSP). K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a v záujme dôsledného vyporiadania sa s odvolacími námietkami odvolací súd uviedol:

2.2. Odvolací súd v prejednávanej veci konštatoval, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak aplikoval príslušné ustanovenie § 657 OZ, týkajúce sa zmluvy o pôžičke, toto ustanovenie správne vyložil a skúmal právne vzťahy medzi stranami sporu aj v kontexte ostatných uzavretých zmlúv predložených v súdnom spore.

2.3. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí vyčerpávajúcim a zrozumiteľným spôsobom vysvetlil svoje myšlienkové postupy ako aj dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil, a z toho vyplývajúci

jednoznačný a nepochybný záver o dôvodnosti žaloby. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a zodpovedal na všetky podstatné otázky majúce význam pre rozhodnutie vo veci, vrátane otázky týkajúcej sa kúpy bytu a zloženia zálohy na kúpu bytu a dôsledne sa vyporiadal aj s výsledkami dokazovania svedkov J. a F.. Naopak, tvrdenia žalovaného a jeho argumentáciu možno považovať za nekonzistentné a nelogické, predovšetkým v súvislosti so zamýšľanou kúpou bytu na jednej strane a získaním pohľadávky na strane druhej (pokiaľ ide o žalobkyňu). Zároveň je potrebné konštatovať, že do argumentácie žalovaného nijakým spôsobom nezapadá skutočnosť, že pri vložení peňazí na účet spoločnosti euroinside, s.r.o. uviedol poznámku „HERIX s.r.o., zmluva o postúpení“, a to v kontexte ďalších úkonov, na základe ktorých pohľadávku voči A. F. získala spoločnosť HERIX s.r.o. Odvolanie žalovaného tak nie je spôsobilé spochybniť závery, ku ktorým dospel súd prvej inštancie.

2.4. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne a právne správny potvrdil.

2.5. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 378 ods. 1 a § 396 ods. 2 CSP, a v konaní plne úspešnej žalobkyňi priznal voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), a to podľa § 420 písm. f/ CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Po opise priebehu konania a predostretí rozhodných skutočností z jeho uhlu pohľadu (predovšetkým na skutkový stav a hodnotenie dôkazov) v podstatnom formuloval dve otázky, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, takto (bod 3.1. a 3.2., pozn.):

3.1. „je naplnený reálny charakter zmluvy o pôžičke (a jedná sa teda vôbec o zmluvu o pôžičke), ak síce dôjde k faktickému a skutočnému odovzdaniu predmetu pôžičky - finančných prostriedkov veriteľom dlžníkovi, avšak tento predmet pôžičky nebol ponechaný dlžníkovi na voľné nakladanie, ale s výslovným pokynom veriteľa a ním účelovým určením spôsobu, ako má dlžník s týmito finančnými prostriedkami naložiť, ktorý výslovný pokyn a účelové určenie dlžník splní?“. Podporne poukázal žalovaný na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorý napr. už uviedol, že „keďže táto zmluva je reálnou zmluvou ..., k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi“ (2Cdo/293/2008). Vo veci sp. zn. 5Obo/87/2006 najvyšší súd uviedol: „Zmluva o pôžičke ... vznikne iba vtedy, ak sa pri jej uzatvorení súčasne prenechá veriteľovi vec, peniaze na voľné nakladanie“. Podobne vo veci sp. zn. 5Cdo/238/2010 najvyšší súd uviedol: „Dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne...“ Vo vzťahu k takto položenej otázke považoval žalovaný za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom uvedené v bode 14 jeho odôvodnenia „Odvolací súd v prejednávanej veci konštatuje, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak aplikoval príslušné ustanovenie Občianskeho zákonníka, týkajúce sa zmluvy o pôžičke, toto ustanovenie správne vyložil a skúmal právne vzťahy medzi stranami sporu aj v kontexte ostatných uzavretých zmlúv predložených v súdnom spore“ (tučná kurzíva použitá dovolateľom, pozn.). To že sporný predmet pôžičky nebol ponechaný dlžníkovi (žalovanému) na voľné nakladanie, vyplýva z výpovede svedka J. J. a z ďalšieho vykonaného dokazovania (o nadväzujúcom podpísaní zmluvy o postúpení pohľadávky, o zastieracích právnych úkonoch), uzavrel žalovaný.

3.2. V ďalšom žalovaný namietal nedostatok aktívnej vecnej legitimácie na strane žalobkyne. Poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/192/2004 („či ... bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok“). Podľa názoru žalovaného sporné finančné prostriedky poskytla žalobkyňa žalovanému nie za seba osobne, ale za svoje občianske združenie EUROBEATY, o.z. a teda v tomto spore malo byť aktívne vecne legitimované toto občianske združenie. Uvedenú skutočnosť žalovaný vyvodzoval z toho, že tak zmluva o postúpení pohľadávky, ako aj zmluva o budúcej zmluve boli koncipované v prospech občianskeho združenia žalobkyne.

3.3. Žalovaný namietal aj vadu zmätočnosti rozhodnutí oboch nižších súdov, keď tieto boli podľa jeho názoru svojvoľné a arbitrárne a v dôsledku toho boli prakticky nepreskúmateľné. Takýmto postupom nižších súdov, t.j. nedostatočným odôvodnením rozhodnutia došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo predstavuje dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP.

3.4. Žalovaný zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, nakoľko celková suma

(cca 200.000 €) je pre neho absolútne likvidačná po finančnej, sociálnej a osobnej stránke. Okamžitou vykonateľnosťou napadnutého rozhodnutia by podľa jeho názoru došlo k nenapraviteľnému a ťažko odstrániteľnému následku.

3.5. V závere navrhol, aby najvyšší súd zrušil obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Alternatívne žiadal, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie zmenil a aby žalobu zamietol a žalovanému priznal plnú náhradu trov konania.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovaného navrhla, aby najvyšší súd napadnuté odvolacie rozhodnutie potvrdil a návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia zamietol. Ďalej uviedla, že žalobkyňa - ako fyzická osoba reálne odovzdala peniaze žalovanému - ako fyzickej osobe, nie spoločnosti euroinside s.r.o. ani HERIX, s.r.o. Žalovaný podpísal zmluvu o pôžičke so žalobkyňou, žalovaný s odovzdanými peniazmi naložil voľne (v zmysle jeho uváženia, žiadneho pokynu žalobkyne). Žalobkyňa je aktívne vecne legitimovaná v tomto spore, pretože sa domáha uspokojenia svojej pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o pôžičke. Žalovaný toto namietal aj v odvolaní, ale odvolací súd potvrdil, že sa jedná o zmluvu o pôžičke.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), vychádzajúc z argumentácie žalovaného (bod 3.4.), nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (písm. a), ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (písm. b), strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c), v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písm. d), rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. e), alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f).

12. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 <.. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.3.).

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolaateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

17. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

18. Žalovaný v dovolaní namietal, že napadnuté odvolacie (i prvostupňové) rozhodnutie je svojvoľné a arbitrárne a v dôsledku toho boli prakticky nepreskúmateľné. Takýmto postupom nižších súdov, t.j. nedostatočným odôvodnením rozhodnutia došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo predstavuje dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP.

18.1. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k u všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne

odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

18.2. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

18.3. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné. Podľa názoru najvyššieho súdu však namietanou vadou zmatečnosti napadnuté odvolacie rozhodnutie netrpí.

18.4. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.". Toto stanovisko je naďalej aktuálne (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017).

18.5. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinu výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

18.6. V posudzovanom prípade je dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; vysvetlil tiež dôvody, so zreteľom na ktoré považoval za nedôvodné odvolacie námietky žalovaného, ktorými sa podľa neho nepodarilo spochybniť rozhodujúcu - na vec sa vzťahujúcu - aplikáciu ustanovenia § 657 OZ, týkajúceho sa zmluvy o pôžičke, a to aj v kontexte ostatných uzavretých zmlúv predložených v súdnom spore. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozsudku a skonštatoval jeho správnosť (§ 387 ods. 2 CSP).

18.7. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

18.8. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalovaného v tejto časti podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP

19. Žalovaný v podanom dovolaní tiež namietal, že s predmetom pôžičky nemohol voľne nakladať, čím neboli splnené všetky náležitosti zmluvy o pôžičke. To, že sporný predmet pôžičky nebol ponechaný

dlžníkovi (žalovanému) na voľné nakladanie, malo podľa jeho názoru vyplývať z výpovede svedka J. J. a z ďalšieho vykonaného dokazovania (pozri bod 3.1.). Poukázal pritom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/293/2008, sp. zn. 5Obo/87/2006 a sp. zn. 5Cdo/238/2010, od ktorých sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil.

19.1. K spôsobu, ktorým žalovaný v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako menej významné, či bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Je pravdou, že v súdnom spore boli riešené viaceré zmluvy uzavreté medzi sporovými stranami, ktorým obe sporové strany prisudzovali rôznu (protichodnú) dôležitosť. V procese zisťovania skutočného stavu, dokazovania a jeho hodnotenia však nižšie súdy dospeli k záveru, že v predmetnej veci je potrebné aplikovať ustanovenie § 657 OZ, týkajúce sa zmluvy o pôžičke. V tomto ohľade mali nižšie súdy za preukázané, že sporoví účastníci uzavreli 11. júna 2009 zmluvu o pôžičke v zmysle ktorej veriteľ (žalobkyňa) poskytla dlžníkovi (žalovanému) pôžičku v sume 66.387,84 €, ktorú sa dlžník zaviazal vrátiť veriteľovi do 30. novembra 2009. Keďže dlžník uvedenú sumu a v stanovenom termíne veriteľovi nevrátil, bol nárok veriteľa oprávnený. K tomuto právnomu záveru dospeli súdy na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu [ktorým je dovolací súd viazaný (pozri bod 17 in fine), pozn.].

19.2. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

19.3. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nemôže posudzovať správnosť skutkových zistení súdov alebo výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov, premietajúci sa do skutkových zistení súdu. Najvyšší súd opakovane zdôrazňuje, že v rámci dovolacieho konania je najvyšší súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací (v okolnostiach danej veci i prvostupňový, pozn.) súd (§ 442 CSP). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom (nie otázok skutkových). Preto tvrdenie žalovaného - že jeho nemožnosť voľne nakladať s predmetom pôžičky vyplývala z výpovede svedka a ďalších listinných dôkazov, teda z iného skutkového stavu, ako ho zistili nižšie súdy a z iného hodnotenia vykonaného dokazovania, ako ho vyhodnotili nižšie súdy - tvoriace jadro nastolenej otázky, nemôže mať charakter právnej, ale skutkovej otázky. Toto tvrdenie žalovaného potom ani nemôže byť dostatočným dôvodom pre dovolací súd, aby uskutočnil meritórny prieskum.

19.4. Právnym posúdením veci je totiž činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav. Takáto argumentácia viažuca sa k dostatočne označenej a určitej právnej otázke, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, v dovolaní žalovaného absentuje.

19.5. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného v tejto časti z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nevyplýva.

20. Žalovaný v podanom dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietal (aj) nedostatok aktívnej

vecnej legitímácie na strane žalobkyne. Poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/192/2004. Podľa názoru žalovaného sporné finančné prostriedky poskytla žalobkyňa žalovanému nie za seba osobne, ale za svoje občianske združenie EUROBEATY, o.z. a teda v tomto spore malo byť aktívne vecne legitimované toto občianske združenie (bod 3.2.).

20.1. Najvyšší súd v tejto časti podaného dovolania predovšetkým odkazuje na už uvedené v bode 19.1., obsah ktorého predstavuje východiska (aj) k žalovaným namietanému nedostatku aktívnej vecnej legitímácie.

20.2. Najvyšší súd v súvislosti so žalovaným nastolenou otázkou nad rámec už uvedeného dodáva, že kruciálny právny záver o vecnom podriadení posudzovaného sporu pod inštitút zmluvy o pôžičke (§ 657 OZ) stanovil bezrozporne aj okruh jej účastníkov - ako fyzických osôb. Bez potreby hlbšej argumentácie poukazuje najvyšší súd v tomto ohľade na uvedené v bodoch 11 a 27 odôvodnenia ostatného prvostupňového rozsudku, v bode 6, 13 a 14 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia, ako aj na obsah samotnej zmluvy o pôžičke, uzavretej medzi sporovými účastníkmi 11. júna 2009 (č. 1. 4 súdneho spisu).

20.3. V neposlednom rade žalovaný označil za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd pri riešení tejto otázky odklonil rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/192/2004. Toto rozhodnutie však nie je k nastolenému právnemu problému priliehavé pre odlišnosť nielen skutkových okolností, ale predovšetkým právnych otázok v nich riešených. Navyše aj žalovaným označená právna veta tohto rozhodnutia („či ... bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok“) v kontexte relevantných právnych záverov oboch nižších súdov svedčí skôr o tom, že odvolací súd toto rozhodnutie rešpektoval, teda sa od neho neodklonil.

20.4. Vzhľadom na to, že sa odvolací súd pri riešení uvedenej právnej otázky (o aktívnej vecnej legitímácii) neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dospel odvolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nevyplýva.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.